

10.3.2026

Helsingin kaupunginmuseon lausunto Paasikivenkatu 4–6 asemakaavan muutoksen ehdotuksesta

HEL 2025-006107 T 10 03 03

Helsingin kaupunkiympäristön toimialan asemakaavoituspalvelu on pyytänyt kaupunginmuseon lausuntoa Paasikivenkatu 4–6 asemakaavan muutoksen ehdotuksesta. Asemakaavan muutoksen yhteydessä tontin käyttötarkoitus muutetaan sairaaloiden ja muiden sosiaalista toimintaa palvelevien rakennusten korttelialueesta asuinkerrostalojen korttelialueeksi. Kaupunginmuseo tarkastelee hanketta perustehtävänsä mukaisesti kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta.

Tontti rajautuu koillissivultaan Paasikivenkatuun ja lounais- ja eteläisivultaan puistoalueeseen. Sairaalarakennuksen rakennutti vuonna 1930 tohtori Toivo Alexander Länsimäki naistentauti- ja synnytysairaalsiksi. Rakennus on toiminut vuosien saatossa erilaisissa sairaalatoiminnoissa sekä myöhemmin toimisto- ja kokouskäytössä. Vuonna 2015 rakennus myytiin yksityiseen omistukseen ja sen käyttötarkoitus muutettiin poikkeamispäätöksellä senioriasunnoiksi. Asemakaavan ehdotuksen kaavaselostuksen mukaan tontin käyttötarkoitus muutetaan sairaaloiden ja muiden sosiaalista toimintaa palvelevien rakennusten korttelialueesta asuinkerrostalojen korttelialueeksi. Asemakaavan muutoksen yhteydessä järjestellään myös piha-alueita uudelleen asumiskäyttöön mukaan. Tontti on yksityisomistuksessa ja puisto kaupungin maata. Kaavoitus on tullut vireille tontin omistajan tai haltijan hakemuksesta. Asemakaavan muutosta varten on laadittu viitesuunnitelma (Nomad, 22.05.2025).

Alueella on voimassa asemakaava 7995 vuodelta 1982. Voimassa olevassa asemakaavassa alue on merkitty sairaaloiden ja muiden sosiaalista toimintaa palvelevien rakennusten korttelialueeksi YS. Rakennus on suojeltu merkinnällä s0 rakennustaiteellisesti tai kaupunkikuvallisesti arvokas. Tontti on osoitettu suurelta osin istutettavaksi puilla ja pensaila. Tonttia koskee lisäksi ns. kaksitasokaava, joka mahdollistaa olemassa olevassa rakennuksessa uudisrakentamiseen verrattavia toimenpiteitä kaavassa annettujen ehtojen mukaisesti. Helsingin yleiskaavassa 2016 alue on merkitty kantakaupunkialueeksi C2, jota kehitetään toiminnallisesti sekoittuneena asumisen, kaupan ja julkisten palvelujen, toimitilojen, hallinnon, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä kaupunkikulttuurin alueena.

Rakennus sijaitsee valtakunnallisesti merkittävässä rakennetussa ympäristössä (RKY 2009) Taka-Töölön kerros-taloalue sekä maakunnalli-

10.3.2026

sesti arvokkaassa kulttuuriympäristössä Helsingin empire-keskusta ja kivikaupunki. Taka-Töölöön sijoittuu myös maan suurin yhtenäinen 1930-luvun asuinkerrostalokorttelien alue, joka kuuluu kansainvälisen DOCOMOMO-järjestön hyväksymään suomalaisen modernismin merkiteosvalikoimaan (1993).

Rakennuksesta on laadittu rakennushistoriallinen selvitys (Arkkitehti-toimisto Gramatikova & Lindberg, 2016), jonka perusteella eri omistajat ja käyttötarkoitukset ovat muokanneet erityisesti rakennuksen sisätiloja. RHS:n mukaan rakennus on kuitenkin hyvin säilynyt ja muodostaa ehjän kokonaisuuden.

Kaupunginmuseon kanta

Kaupunginmuseo on lausunut asemakaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta (19.8.2025). Lausunnossaan museo katsoi, että esitetty asemakaavan muutos on mahdollinen. Museo kuitenkin korosti, että 22.4.2016 kirjatut suojelutavoitteet ovat ohjanneet rakennuksen suunnittelua, ja niitä tulee seurata myös jatkossa. Museo totesi, että asemakaavan muutoksen yhteydessä päivitettävässä suojelumääräyksessä tulee huomioida sekä rakennuksen julkisivut että arvokkaat säilyneet sisätilat. Kaavakartassa (16.2.2026) rakennukselle on esitetty suojelumerkintää sr-1: Rakennustaiteellisesti, historiallisesti tai kaupunkikuvallisesti erityisen arvokas suojeltava rakennus. Kaavamääräyksen mukaan suojelu koskee rakennuksen julkisivuja, vesikattoa, alkuperäisiä ja niihin verrattavia rakenteita, rakennusosia ja arvokkaita sisätiloja. Rakennuksessa tehtävät korjaustyöt ja muutokset eivät saa heikentää sen arvoa tai hävittää sen ominaispiirteitä. Rakennusta ei saa purkaa. Arvokkaita sisätiloja rakennuksessa ovat suojelumääräyksen mukaan erityisesti pääsisäänkäynti auloiheen sekä siihen liittyvät kaksi portaikkoa ja rakennuksen keskeinen tilallinen rakenne. Museo pitää esitettyä suojelumääräystä asianmukaisena.

Tontilla on kaksi eri tyylistä pihaosuutta; Paasikivenkadun puolinen puistomainen edustuspiha ja rakennuksen takana oleva yksityinen sisäpiha. Sisäpihalta on kulkuyhteys rakennuksen vieressä sijaitsevaan Piilopuistoon, joka muodostaa visuaalisesti pihan jatkeen. Museo on aiemmissa lausunnoissaan korostanut, että pihasuunnittelussa tulee ottaa huomioon alkuperäiset suunnitelmat ja aikakauden maisema-arkkitehtuurin piirteet. Liittymä Piilopuistoon tulee lisäksi tehdä korkeatasoisesti maisema- ja kulttuurihistoriallisesti arvokasta puistoa näkyvine vaalien. Kaavaselostuksessa Piilopuisto ja tontin piha-alueet on tunnistettu osaksi arvokasta maisema- ja kulttuurihistoriallista ympäristöä. Pihaa tulee kaavaselostuksen mukaan hoitaa siten, että alueen viherympäristön kokonaisuuden kulttuurihistoriallinen, puutarhataiteellinen ja kaupunkikuvallinen arvo säilyy. Myös kaavakartassa on annettu

10.3.2026

määräyksiä piha-alueesta. Kaavamääräysten mukaan tonttia ei saa ai- data ja liittyminen puistoon tai toiseen tonttiin tulee toteuttaa saumat- tomasti. Lisäksi pihalle sijoittuvat pysäköintipaikat tulee rajata yleisiä alueita vastaan matalin istutuksin. Kaavamerkinnoissä on myös nostet- tu esiin pihan ja puistoalueen muodostama saumaton kokonaisuus ja todettu, että kokonaisuutta tulee hoitaa niin, että sen kulttuurihistorialli- nen, puutarhataiteellinen ja kaupunkikuvallinen arvo säilyy. Museo pi- tää piha- ja ulkoalueiden osalta annettuja kaavamääräyksiä asianmu- kaisina.

Tohtori Länsimäen perustaman naistentauteihin erikoistuneen yksityis- sairaalan rakennus käsittää merkittäviä kulttuurihistoriallisia arvoja. Arkkitehti Elsi Borgin suunnitteleman sairaalarakennuksen 1920-luvun klassismia edustava alkuperäisen rakennusvaiheen arkkitehtuuri on poikkeuksellisen laadukasta ja huomattavan arvokasta rakennus- ja kulttuurihistoriallisesta näkökulmasta. Myös laajennusosa edustaa mo- dernin sairaala-arkkitehtuurin kevyttä ja hygieniää korostavaa linjaa, jo- ka liittyy katujulkisivultaan luontevasti alkuperäiseen kokonaisuuteen. Kaavamääräyksissä todetaan kaupunkikuvan ja rakentamisen osalta, että mahdolliset julkisivumuutokset tulee sovittaa korttelin kulttuurihisto- riallisesti arvokkaaseen kaupunkikuvaan. Museo haluaa korostaa, että suojelutavoitteiden mukaisesti rakennuksen julkisivut tulee säilyttää.

Tontille on osoitettu myös talousrakennuksen rakennusala, jolla sijait- see nykyisin tontin jätekatos. Museo pitää tärkeänä, että kaavamää- räyksissä todetaan kaupunkikuvan ja rakentamisen osalta, että talous- rakennus tulee sovittaa korttelin kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen kaupunkikuvaan.

Suunnittelualueella ei sijaitse tunnettuja, muinaismuistolain perusteella rauhoitettuja kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita arkeologisia kohteita.

Lisätiedot

Katariina Ruuska-Jauhijärvi, tutkija, puhelin: 09 310 36473
katariina.ruuska-jauhijarvi(a)hel.fi

Sari Saresto
kulttuuriympäristöpäällikkö